

Instytut Pamięci Narodowej

<https://ipn.gov.pl/pl/upamietnianie/dekomunizacja/zmiany-nazw-ulic/nazwy-ulic/nazwy-do-zmiany/38170,ul-Poplawskiego-Stanislawa.html>
2020-09-27, 00:51

ul. Popławskiego Stanisława

*W ocenie Instytutu Pamięci Narodowej – Komisji Ścigania Zbrodni przeciwko Narodowi Polskiemu nazwa powyższa **powinna zostać zmieniona** jako wypełniająca normę art. 1 Ustawy o zakazie propagowania komunizmu lub innego ustroju totalitarnego przez nazwy budowli, obiektów i urządzeń użyteczności publicznej (Dz.U. RP z 2016 r. poz. 744).*

Stanisław Popławski (1902-1973) – zawodowy oficer (generał) Armii Czerwonej, w okresie II wojny światowej czasowo odkomenderowany przez ZSRS do jednostek utworzonego przy Armii Czerwonej „ludowego” Wojska Polskiego, w czasach stalinizmu wiceminister Obrony Narodowej, dowódca sił pacyfikujących powstanie poznańskie w 1956 r.

Urodził się w 1902 r. w Wyndyczanach pod Winnicą. W 1920 roku został wcielony do Armii Czerwonej – brał udział w rosyjskiej wojnie domowej. W latach 1923–1927 służył w Armii Czerwonej jako podoficer – był szefem kompanii w 297 pułku piechoty; ukończył szkołę oficerską i awansował w l. 30. kolejno na dowódcę plutonu i dowódcę kompanii. Po ukończeniu Akademii Wojskowej im. Frunzego w latach 1938–40 był wykładowcą taktyki, w latach 1940–1941 szefem oddziału operacyjnego sztabu 162 DP. Na froncie wojny z Niemcami w l. 1941–1942 walczył jako dowódca pułku i szef sztabu 363 DP na Białorusi i pod Moskwą. Później był dowódcą kolejnych dywizji i korpusu piechoty w ramach 5 armii. Walczył m.in. nad Dnieprem.

We wrześniu 1944 roku Stalin skierował go w stopniu generał-majora (przetłumaczono to na polski jako: generał brygady) do jednostek „ludowego” Wojska Polskiego, działających przy Armii Czerwonej. Popławski został kolejno dowódcą 2 Armii „ludowego” WP, następnie dowódcą 1 Armii „ludowego” WP (do jesieni 1945 r.). Potem był w Polsce rządzonej przez komunistów dowódcą Śląskiego Okręgu Wojskowego (do jesieni 1947 r.). W latach 1947–1950 był w armii podporządkowanej komunistom dowódcą wojsk lądowych a w latach 1950–1956 – Głównym Inspektorem Wyszkożenia Bojowego.

Od strony formalnej Popławski, podobnie jak inni sowieccy oficerowie tej rangi, nigdy nie przestał być generałem Armii Czerwonej. Regulował to m.in. nawiązujący do postanowień Stalina tajny rozkaz o trybie odbywania służby wojskowej generałów i oficerów Armii Czerwonej odkomenderowanych do „ludowego” Wojska Polskiego z 15 stycznia 1945 roku: *Na podstawie dyrektyw Głównodowodzącego Armii Czerwonej ustala się następujące normy w sprawie przebiegu służby wojskowej generałów i oficerów Armii Czerwonej odkomenderowanych dla pełnienia służby w Wojsku Polskim. 1. Generałów i oficerów Armii Czerwonej, znajdujących się w Wojsku Polskim, należy uważać za czasowo odkomenderowanych do Wojska Polskiego, wychodząc z założenia, że pełnią oni*

rzeczywistą służbę wojskową w Armii Czerwonej. Czas służby w Wojsku Polskim wlicza się do ogólnego przebiegu służby.[...] 3. Generałowie i oficerowie Armii Czerwonej, odbywający służbę wojskową w Wojsku Polskim, jako obywatele ZSRR są zwolnieni z obowiązku składania przysięgi żołnierskiej przewidzianej w Wojsku Polskim. Przepięstwa przeciwko obowiązkom wojskowym należy rozpatrywać jako naruszenie przysięgi składanej w Armii Czerwonej.

W 1947 r., po opublikowaniu sfałszowanych przez komunistów „wyborów”, ogłoszono, że S. Popławski uzyskał „mandat poselski”. W szczytowym okresie stalinizmu (od 1949 roku) był wiceministrem obrony narodowej – zastępca K. Rokossowskiego, współodpowiedzialnym za nowy okres upartyjnienia i sowietyzacji armii polskiej. W tym samym okresie (1949–1956) był członkiem Komitetu Centralnego PZPR.

Po wybuchu powstania poznańskiego w czerwcu 1956 roku dowodził wojskami krwawo tłumiącymi robotniczy i niepodległościowy protest. Jest bezpośrednio odpowiedzialny za śmierć co najmniej 74 osób (wg danych oficjalnych) i ponad pół tysiąca rannych.

Po październiku 1956 r. powrócił do ZSRS (listopad 1956 r.). W dalszym ciągu pozostawał w służbie czynnej: do 1963 roku był pracownikiem Inspektoratu Wyszkożenia Bojowego Armii Sowieckiej. W 1963 roku przeszedł w stan spoczynku. Zmarł w 1973 r.

(mkk)